

Ensiapu

Ensiaputarvikkeet

- ▶ Tarvikkeita mitä olisi hyvä olla ensiavun varalta:
- ▶ Sidetarpeet (itseensä tarttuva side)
- ▶ Rullavanua
- ▶ Sakset
- ▶ Betadine
- ▶ Vetyperoksidi liuos
- ▶ Lääkehiili
- ▶ Kyytabletit
- ▶ Itsehoitolääkkeet ripuliin (esim. Promax, Enteromicro, canius - maitohappobakteeri)
- ▶ Kuumemittari
- ▶ Jokin energiapitoinen geeli esim. Nutriplus
- ▶ Hunaja- tai pihkasalva
- ▶ Punkinpoisto väline
- ▶ Tyhjiä lääkeruiskuja

Koiran normaaliarvoja

- Ruumiinlämpö 38-39 astetta
 - Syke 60-150 kertaa minuutissa
 - Hengitystiehyys 10-30 kertaa minuutissa
 - Veden kulutus 50-70ml/kg vuorokaudessa
 - Virtsan määrä 10-30ml/kg vuorokaudessa
-

Tavallisimmat myrkytykset

- Suklaa: Suklaan sisältämä tembromiini myrkyllistä. Mitä tummempi suklaa, sen myrkyllisempää. Maitosuklaassa vain vähän suklaata esim. 5kg koiran tulee nauttia Fazerin sinisen kokonainen 200gramman levy jotta aletaan olla haitallisissa lukemissa. Yksilöllisiä eroja voi olla.
- Ksylitoli: Täysksylitolitabletit erityisen vaarallisia, myrkytykseen voi riittää yksi tabletti per 5kg. Purkassa vaarallinen annos suunnilleen 1 purkkatyyny per 10kg. Aiheuttaa hypoglykemiaa eli verensokeri laskee nopeasti ja saattaa aiheuttaa vakavan myrkytystilan. Jos on nähnyt koiran syövän ksylitolia eikä koiralla ole vielä oireita se tulee oksennuttua välittömästi vetyperoksidilla ja sen jälkeen syötetään esim. hunajaa. Aina välittömästi kuitenkin yhteys eläinlääkäriin.
- Rusinat ja viinirypäleet: Myrkytyksen mekanismi edelleen tuntematon. Ei aiheuta kaikille oireita. Kuolemaan johtava munuaisvaurio.
- Rotanmyrkky: toisissa myrkyissä veren hyytymistä estäviä aineita, toiset taas vaikuttaa suoraan hermostoon.
- Sienet: Joskus pelkkä nuoleminen riittää vakaviin oireisiin. Kouristukset, munuaisvaurio.
- Nikotiini: Tappava annos 9-12mg/kg. Esim. Nuuskatyynyssä 10-30mg nikotiinia.
- Tulehduskipulääkkeet: Ibuprofeini, munuaisvaurioita 175mg/kg annoksesta lähtien. Parasetamoli, myrkyllinen annos 75-100mg/kg.
- D-vitamiini: Jo 0,1mg/kg annoksella voi tulla oireita. Tappava annos 2mg/kg. Aiheuttaa munuaisvaurion.
- Sinilevä

Koiran oksettaminen

- ▶ Konsultoidaan aina eläinlääkärää, esim. teräviä esineitä ja syövyttäviä aineita ei saa oksettaa.
- ▶ 3% vetyperoksidiliuos: Saa apteekista ilman reseptiä. Annetaan 1-2ml/kg suun kautta lääkeruiskulla, enimmäisannos kuitenkin 50ml koiran koosta riippumatta! Ennen oksetusta on hyvä antaa kohtuullinen määrä pehmeää ruokaa. Oksennus n. 15 min kuluttua liuoksen antamisesta. Jos ei oksenna, annos voidaan antaa kerran uudelleen.
- ▶ Suolalla oksettamista ei enää suositella suolamyrkytyksen riskin takia, pois lukien äärimmäiset hätätilanteet. Jos joudutaan turvautumaan suolalla oksennuttamiseen muistetaan tarjota vettä suolan syömisen jälkeen.

Lääkehiili

- ▶ Lääkehiiltä annetaan 1 g/kg. Annos voidaan toistaa 4-8 tunnin välein. Helpoin nesteeseen sekoitettava jauhe.
 - ▶ Huolehdittava riittävästä nesteytyksestä.
-

Kynsivaurio

- ▶ Verenvuodon tyrehdyttäminen painamalla.
- ▶ Runsas huuhtelu vedellä.
- ▶ Kuivaaminen huolellisesti.
- ▶ Nuoleminen estettävä.
- ▶ Ulkoillessa suojataan siteellä, sukalla tms.
- ▶ Useimiten on tarpeen lähteä eläinlääkəriin, jossa katkennut kynsi poistetaan rauhoituksessa ja saa kipulääkityksen.

Haavat

- ▶ Verenvuodon tyrehdytys. Nostetaan vuotava raja ylös ja painetaan vuotavaa haavaa esim. puhtaalla haavasiteellä.
- ▶ Haavan puhdistus juoksevan veden alla ja/tai esim. Laimennetulla betadinella (laimennetaan haalean teen väriseksi). Tarkistetaan onko haavassa vieraita esineitä.
- ▶ Kuivataan huolellisesti, ei kuitenkaan hangata.
- ▶ Laitetaan haavaan tarttumaton haavaside ja haavateippiä joka pitää siteen paikoillaan.
- ▶ Otetaan tarvittaessa yhteys eläinlääkəriin. Jos haava vaatii ompelua, paras tulos saadaan, kun haava ommellaan mahdollisimman pian. Puremahaavat pääsääntöisesti tulehtuvat suussa olevien bakteerien takia.

Kuonositeen teko

- ▶ Loukkaantunut koira voi purra omistajaakin, vaikkei tekisi sitä normaalioloissa. Tästä syystä on hyvä osata tehdä kuonoside.
- ▶ Tee pitkästä hihnasta, narusta, huivista tms. silmukka siten, että siitä jää reilusti molemmille puolille.
- ▶ Pujota silmukka koiran kuonoon, niin että solmukohta jää kuonon päälle.
- ▶ Kiristä silmukkaa kuonon ympärille niin ettei koira saa suuta auki.
- ▶ Kierrä tämän jälkeen narun molemmat päät alas ristiin kuonon alle.
- ▶ Nosta narun päät ylös korvien taa ja solmi kiinni niskan taakse.
- ▶ Katso, että side on napakasti paikallaan, muttei liian tiukalla.
- ▶ Älä laita kuonosidettä jos koiralla on hengitysvaikeuksia!

Vieraesine hengitysteissä

- Katso koiran suuhun/nieluun.
- Jos esine on näkyvässä, kokeile poistaa esine käsin. Koira voi purra kättä, turvallisuusriski.
- Tarvittaessa nosta koiran takapäätä ylös ja lyö samalla napakasti koiran kylkiin.
- Häätätapauksessa Heimlichin ote. Tässä riski sisäelinvaurioon.

Hotspot

- ▶ Kotihoito-ohjeet:
- ▶ Ajele karvat alueelta mahdollisimman perusteellisesti.
- ▶ Suihkuta alue haalealla/viileällä vedellä 10-15min ajan kerran päivässä jotta se saadaan puhtaaksi haavaeritteistä tai vaihtoehtoisesti laimealla betadine liuoksella putsaus.
- ▶ Puhdistuksen jälkeen pyyhitään eritteet ja pehmenneet ruvet haavalapulla tai puhtaalla pyyhkeellä. Alueen huolellinen kuivaus tärkeää.
- ▶ Kuivauksen jälkeen alueelle levitetään esim. Abilar, Vetericyn, Vetramil tms valmistetta joita saa apteekista ilman reseptiä.
- ▶ Jos koira on kovin kipeä tai iho-alue tuntuu laajenevan tai ei mene kotihoidolla paremmaksi on syytä käydä eläinlääkärillä.
- ▶ Nuoleminen ehdottomasti estettävä ja uimaan ei saa päästää ennen kuin iho on täysin parantunut.

Hyönteisten pistot ja äkilliset allergiset reaktiot

- ▶ Perusterveelle koiralle voi ensiapuna antaa kyytabletin (hydrokortisonia). Annos on 50mg/10kg. Eli kymmenkiloiselle koiralle yksi tabletti, 20kiloiselle 2 tablettia jne.
- ▶ Konsultoidaan kuitenkin aina ensin eläinlääkärää.

Kyynpurema

- Pidettävä koira mahdollisimman liikkumatta ja välittömästi eläinlääkəriin!
- Jos koiran hengitystiet ovat turpoamassa umpeen voidaan antaa kyytabletti, muuten ei. Kortisonista ei ole todistettavaa hyötyä kyympureman suhteen. Se saattaa jopa vaurioittaa eläimen munuaisia.
- Tärkein hoito on eläinlääkəriissä annettava nesteytys sekä opiaattikipulääkitys.
- Kyympureman jälkeen koira on hyvä pitää levossa 10-14 päivää.

Lämpöhalvaus

- Oireet:

- Ruuminlämpö nousee yli 40c
- Voimakas läähätys
- Kouristelu ja vapina
- Limakalvot ja kieli muuttuvat tummanpunaisiksi
- Verinen ripuli ja oksentelu
- Kuivat limakalvot ja kieli
- Nopea sydämen syke

- Ensiapu:

- Siirretään koira varjoon
- Kastellaan keho (ei pään aluetta) viileällä vedellä
- Viilentävä puhallin
- Laita jääpaloja tms. Viileää kielelle tai suuhun
- Tarjoa vettä, mutta älä pakota juomaan
- Laita viileään veteen kasteltu loimi/pyyhe selän päälle
- Mittaa lämpö peräsuolesta: kun lämpö on alle 39astetta, keskeytä viilentäminen
- Soita eläinlääkärille

Shokki

- Shokki on verenkierron vakava häiriötila, jossa veren määrä on riittämätön tai verenkierto on heikentynyt.
- Syytä voivat olla esim. Massiivinen verenvuoto, palovammat, lämpöhalvaus, anafylaktiset yliherkkyysreaktiot, voimakas kipu, sydämen toimintahäiriöt ja verenmyrkytys
- Shokkipotilas on veltto, pulssi on kohonnut, limakalvot ovat vaaleat ja raajat viileät.
- Aseta koira oikealle kyljelle, kaula suoraksi ojennettuna ja takapäätä hieman koholle. Kieli vedetään ulos ja tarkistetaan, että hengitystiet ovat auki.
- Pidetään koira lämpimänä ja tyrehdytetään massiiviset verenvuodot ja toimitetaan eläin välittömästi eläinlääkəriin.

Tekohengitys ja paineluelvytys

- ▶ Varmistetaan ensin, että suussa/nielussa ei ole mitään mikä estää koiran hengityksen.
- ▶ Eläimen kaula suoristetaan, kieli asetetaan niin, ettei se jää koiran hampaiden väliin. Koiran kuono nostetaan omaa suuta vasten.
- ▶ Kuono suljetaan kämmenellä. Sieraimiin puhalletaan ilmaa kaksi reilua puhallusta. Puhalluksen voima suhteutetaan eläimen kokoon. Rintakehä kohoaa, kun ilmaa pääsee keuhkoihin.
- ▶ Ensiapua antava henkilö asettuu koiran selkäpuolelle. Koiran etutassu koukistetaan kaksin kerroin; tässä asennossa koiran kyynärpää osoittaa sopivaan elvytyskohtaan tai sitten valitaan rintakehän korkein kohta.
- ▶ Painelurytmi n.100 kertaa minuutissa, painellaan 30 kertaa ja kaksi puhallusta. Tätä jatketaan keskeytyksettä.

► Lähdeet:

www.eisepure.fi

www.evidensia.fi

www.kivuton.fi

www.firstvet.com

